

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2015/143

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J5-4230
Naslov projekta	Pravo in možgani - kriminološka, filozofska in psihoanalitična dognanja o subjektu v dobi nevro-znanosti
Vodja projekta	6979 Renata Salecl
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	9630
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	07.2011 - 06.2014
Nosilna raziskovalna organizacija	504 Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	312 Univerzitetni klinični center Ljubljana 581 Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	5 DRUŽBOSLOVJE 5.07 Kriminologija in socialno delo
Družbeno-ekonomski cilj	13.05 Družbene vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	5 Družbene vede 5.05 Pravo

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

V začetku enaindvajsetega stoletja smo priča hitremu razvoju bioloških znanosti, med drugim tudi področij, ki se ukvarjajo z mehanizmi delovanja možganov. Moderna družba in država temeljita na predpostavki avtonomnega svobodnega posameznika, ki prevzema polno odgovornost za svoja dejanja. Napredek znanosti postavlja v doseg empiričnih raziskav subjekt

avtonomnega odločanja, ki velja za osrednjo kategorijo humanistične znanosti. V predlaganem raziskovalnem projektu želimo pokazati, da napredek raziskovanja možganov ne ogroža domene svobode, ki je ključna za razumevanje družbe, morale, prava in politične ureditve, na kateri temelji tudi sodobna država.

ANG

At the beginning of the 21st century we have witnessed the rapid development biological sciences including the areas dealing with the mechanisms of brain function. One of the basic presumptions of the modern interpretation of the society and of the state is the autonomous, free individual who carries complete responsibility for his actions. The domain of the autonomous decision-making subject as the central category of humanities can be reached through empirical research of the brain function. Our research is intended to show that the progress made in the field of brain research does not threaten this domain of freedom, otherwise of vital importance in understanding the society, morals, the law and political structures on which the modern state is based.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Več stoletij je veljalo prepričanje, da je ena izmed bistvenih značilnosti človeka, da je sam avtor svojih dejanj in želja. Zadnja desetletja se med strokovnjaki za delovanje možganov vztrajno širi ideja, da ljudje pri svojih odločitvah v resnici nismo avtonomni, ampak »je svobodna volja zgolj privid.« Nastaja vtis, da pojem svobodne volje postaja z napredkom znanosti o delovanju možganov odvečen ali vsaj zastarel.

Ker je obstoj svobodne volje pomemben za naše dožemanje morale, religije, politike in prava, se zato resno zastavlja vprašanje, ali brez vere, da ljudje svoje odločitve sprejemamo avtonomno oziroma svobodno, moderna družba sploh lahko normalno deluje? Določeni interpreti dogajanja menijo celo, da bo imel morebitni dokaz, da ljudje dejansko nimamo svobodne volje, celo večji družbeni odmev kot Darwinova teorija evolucije.

V nasprotju z zaključki nekaterih nevroznanstvenikov, ki so skeptični glede obstoja svobodne volje, smo v okviru projekta predlagali način razumevanja tega pojma, ki je skladen tako z napredkom znanosti kot z vsakdanjim razumevanjem te pomembne človeške lastnosti. Navedli smo tudi argumente, zakaj menimo, da napredek znanosti in skladno z njim vse boljše poznavanje mehanizmov delovanja človeškega telesa, obstoja svobodne volje ne ogroža, ampak mu daje celo vse večji pomen.

Priljubljena akademska definicije svobodne volje pravi, da smo svobodni, ko se v dveh primerih, pri katerih so vse okoliščine povsem enake, lahko enkrat odločimo za eno in drugič za drugo možnost. V takem primeru naj naša odločitev ne bi bila podvržena nobenemu neposrednemu zunanjemu vzroku, ampak bi bili zadnji in edini vzrok za odločitev mi sami. Za svobodno dejanje naj bi bilo tako značilno, da posameznika v izvedbo dejanja ni nič prisililo, da je imel na voljo dejanske alternative, ter da je bil on sam tisti, ki je sprejel odločitev in izbral eno od možnosti. Z drugimi besedami rečeno, nič njemu zunanjega ni določilo izbire, hkrati pa izbira tudi ni bila naključna. Za obstoj svobodne volje morata biti tako izpolnjena dva pogoja: obstajati morajo okoliščine, v katerih je v resnici mogoče izbirati med več možnostmi, ki so na voljo, hkrati pa mora biti subjekt svobodne volje tisti, ki dejansko odloči, kaj bo izbral.

Temeljni problem svobodne volje, ki se pri različnih avtorjih, ki analizirajo to vprašanje vedno znova ponavlja, je v spoznanju, da če imamo na neko odločitev dejanski vpliv, kar je predpogoj za izražanje svobodne volje, potem to ne more biti hkrati svobodno dejanje, saj je naša izbira pogojena s serijo vzrokov, ki nas vedno pripeljejo do prav takšnega zaključka, kot smo ga sprejeli. Če nas ponovitev enake situacije ne bi privedla do enakega zaključka, potem odločitve resnici ne bi imeli pod nadzorom, ampak bi se nam dogodki vrstili naključno in bi jim le sledili.

Izvrševati svobodno voljo tako ne pomeni izvajati tistega, kar si v danem trenutku zaželimo. To znajo zelo dobro početi tudi živali oziroma je povsem običajen način naravnega odziva živih bitij. Za ljudi je značilna prav zmožnost, da lahko delujemo tudi v nasprotju z neposrednimi lastnimi interesi.

Ključni element svobodnega dejanja tako ni neposredna zmožnost prostega izbiranja oziroma odločanja, ampak zmožnost predvidevanja prihodnjih scenarijev razvoja dogodkov, ki nato učinkujejo na odločanje v sedanjosti. **Svobodno voljo imamo, v kolikor smo sposobni predvidevati prihodnost in jo uporabiti kot enega od dejavnikov v sedanjosti.**

Pri svobodnem dejanju gre za specifično časovno zanko, ki jo lahko izvajamo samo ljudje, saj druga živa bitja za to nimajo ustreznih danosti. Manj kompleksna bitja se odločajo na osnovi preteklih izkušenj oziroma navad in trenutnega stanja, ljudje pa imamo zmožnost, da predvidimo tudi prihodnost in to vključimo v naše delovanje.

S tem, da se miselno postavim v prihodnost, vplivam na sedanjost in na vzroke, ki določajo moje sedanje delovanje. Odločanje ljudi tako ni utemeljeno zgolj na preteklih izkušnjah, navadah in trenutnem stanju, ampak tudi na različnih vizijah prihodnosti. Čeprav te vizije oziroma napovedi prihodnosti niso nekaj dejansko obstoječega, povsem realno vplivajo na dogajanje v sedanjosti. Sprememba samih možnosti, pomembno vpliva na dogajanje v sedanjosti.

Lahko imamo dve fizično povsem identični situaciji, razlika je le v tem, da ima subjekt odločanja v vsaki drugačno paleto miselnih scenarijev, kaj se v bodoče sploh lahko zgodi. In prav ta razlika ravni možnega, je tista, ki lahko povzroči, da se v sicer fizično identičnih situacijah isti subjekt odloči drugače. V enakih fizičnih okoliščinah se bosta posameznika, ki različno dojemata možnosti, kako se lahko dogodki razvijejo v prihodnosti, odločala drugače. Ista dejstva in okoliščine lahko vodijo do različnih odločitev.

Napredek znanosti, ki omogoča boljši vpogled v potencialni razvoj dogodkov v prihodnosti, posledično omogoča krepitev moči časovne povratne zanke. Več znanja zato ne ogroža človekove svobode, če jo razumemo kot odločanje s pomočjo časovne povratne zanke. Tisto, kar je bilo prej dano kot usoda oziroma nekaj, na kar ne moremo vplivati, je zdaj lahko v domeni našega razumevanja in naše zmožnosti predvidevanja. Zmožnost napovedi prihodnosti lahko tako večkrat in bolj zanesljivo vpliva na naše odločitve v sedanjosti. Interpretacija, po kateri napredek znanosti in vednosti zapira prostor človekove svobode in iz nas dela robote, za večino primerov tako ni ustrezna.

Pri tem se je treba zavedati, da vizij oziroma napovedi prihodnosti praviloma ne sodimo po tem, ali se dejansko uresničijo. Namen ekonomskih napovedi bodočih makroekonomskih kazalcev denimo ni v tem, da bodo točno predvidele prihodnost, ampak da bodo kot opozorilo delovale na tiste, ki o politikah odločajo v sedanjosti. Enako velja za časovno dimenzijo prihodnosti, ki je značilna za ljudi. Njen namen ni nič drugega kot izboljšanje kakovosti odločanja v sedanjosti.

Skozi sposobnost vživetja v možne bodoče scenarije razvoja dogodkov smo ljudje sposobni globljega razmisleka o svojih odločitvah. Pri odločanju smo poleg trenutnih impulzov, ki nam sugerirajo določeno izbiro, sposobni upoštevati še bodoče okoliščine. Tako lačen vegetarijanec ne bo jedel čevapčičev, čeprav mu močno kruli po želodcu, ker ve, da bi se v tem primeru v prihodnosti počutil še slabše, saj ga bo pekla vest, ker je prekršil pravilo, pri katerem se je zavezal, da se ga bo držal.

Prav časovna povratna zanka je tista, ki nas ljudi dela za svobodna bitja. Svobodni nismo, v kolikor lahko naredimo to, kar nam ustreza v nekem trenutku (na ta način smo sužnji avtomatskega delovanja), ampak smo svobodni, v kolikor smo zmožni v mislih predvideti, kaj pomeni nadaljevanje trenutnega teka dogodkov, in to napoved prihodnosti uporabiti pri oceni glede izbire delovanja v sedanjosti.

V delovnem sklopu A (Nevroznanost, psihoanaliza in filozofija) bi posebej izpostavili naslednje dosežke: SALECL, Renata. Violence as a response to the ideology of choice. Cardozo law rev., avg. 2012, vol. 33, nu.6, str. 2275-2288. ; BUNTA, Aleš. A/Cogito, stupidity : Deleuze, Descartes and Erasmus of Rotterdam : [vabljen predavanje na konferenci "The other

subject", org. Department of Culture and Society, Aarhus University (Danska) 12. okt. 2012]. Aarhus, 2012. BUNTA, Aleš. Magnetizam gluposti : Platon, Erazmo Rotterdamski, Alan Ford, (Biblioteka Bookmarker). Zagreb: Naklada Ljevak, 2012. SALECL, Renata. La tyrannie du choix. Paris: A. Michel, 2012. in SALECL, Renata. Valgets tyranni, (Radikalfilosofi). Århus: Philosophia, cop. 2012. SALECL, Renata, et al., WILD, Jim (urednik). Exploiting childhood : how fast food, material obsession and porn culture are creating new forms of child abuse. London; Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2013. 223 str. ISBN 978-1-84905-368-6. ISBN 978-0-85700-742-1. [COBISS.SI-ID 1653326] PIRTOŠEK, Zvezdan. Use of placebo in clinical practice : vabljeni predavanja na Sinapsa Neuroscience Conference '13, Ljubljana, Slovenia, September 27-29, 2013. Ljubljana, 2013. [COBISS.SI-ID 1058476]

V delovnem sklopu B (Nevroznanost in pravo) bi posebej izpostavili posvet na temo *Možgani in pravo*, ki smo ga organizirali v okviru Dnevov slovenskih pravnikov 2012 od 11. do 12. oktobra, Portorožu. S prispevki, ki so bili tudi objavljeni v zborniku, je sodelovalo več članov projektne skupine: Matjaž Ambrož - Možgani in kaznovalno pravo : česar v storilčevi glavi ne najdemo, mu pač pripišemo? ; Sašo Dolenc - Nevro-pravo v praksi ; Zoran Kanduč - Kriminološka problematika v biološki perspektivi ; Renata Salecl - Tumori in možganske poškodbe kot vzrok protipravnega vedenja. Izpostavili bi tudi naslednje objave: SALECL, Renata. Les fraudes dans le domaine de la médecine légale : à la recherche perverse de la trace matérielle de la réalité. V: Jacques Lacan, matérialiste : le symptôme dans la psychanalyse, les lettres et la politique, (Savoirs et clinique, ISSN 1634-3298, 2013, no. 16). Toulouse: Éditions érès, 2013, str. 179-189. [COBISS.SI-ID 1623630] ZGAGA, Sabina. Constitutional rights of legal entities outside criminal proceedings in Slovenia. Vesnik Grodzenskaga džâržâunaga unîversîteta imâ Ânkî Kupaly. Seryâ 4, Pravaznaêustva, ISSN 2076-4863, 2013, no. 1 (146), str. 20-28. [COBISS.SI-ID 2562794] SALECL, Renata. Perverse belief in science. V: DĚGOT', Ekaterina (ur.), RIFF, David (ur.). Monday begins on Saturday. Bergen: Bergen Assembly; Berlin: Sternberg Press, cop. 2013, str. 84-97. [COBISS.SI-ID 1653582] ZGAGA, Sabina. Intoxication and criminal liability in international criminal law. Pravo =, ISSN 2072-8166, 2014, no. 2, str. 149-161. [COBISS.SI-ID 2807786] SALECL, Renata. Pravo v luči genetike in nevroznanosti. Odvetnik, ISSN 1408-9440, 2014, leto 16, št. 3 (66), str. 6-9, portret. [COBISS.SI-ID 1718862] AMBROŽ, Matjaž. Kako stehtati (so)storilsko voljo?. PP, ISSN 0352-0730, 4. okt. 2012, leto 31, št. 38, str. 15-16, z avtorj. sl. [COBISS.SI-ID 12734289] SALECL, Renata (intervjuvanec). Če ti sodi lačen sodnik, boš prej obsojen (video) : z Alešem Završnikom in Renato Salecl o nevroznanosti in pravu (1.). Planet Siol.net, 04. jan. 2014. http://www.siol.net/novice/slovenija/2014/01/ales_zavrsnik_nevropravo_b.aspx. [COBISS.SI-ID 1679182]

V delovnem sklopu C (Nevroznanost v vsakdanjem življenju) bi omenili: PIRTOŠEK, Zvezdan. Evolution of the human visual brain : invited lecture at the Cognitive Sciences, Information society 2012, 15th International Multiconference, 8th-9th October 2012, "Jožef Stefan" Institute, Ljubljana. 2012 PIRTOŠEK, Zvezdan. Socialno in ekonomsko breme Alzheimerjeve bolezni = Alzheimer disease : social and economic burden. Farmaceutski vestnik, ISSN 0014-8229, avg. 2013, letn. 64, št. 2, str. 208-210. [COBISS.SI-ID 26968103] SALECL, Renata (intervjuvanec). Verden har brug for din angst : interview. Information, ISSN 1602-2572, 14.-15. sep. 2013, str. 23-25, portret. <http://www.information.dk/472074>. [COBISS.SI-ID 1670478] PIRTOŠEK, Zvezdan. Nevroznanost v procesu vzgoje in učenja : prvi koraki = Neuroscience in the process of education and learning : first steps. Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, ISSN 1855-0509, 2013, letn. 7, št. 1-2, str. 5-9. [COBISS.SI-ID 2146172] KOROŠEC, Damjan. Shematski pravni in etični pregled : ko pacient od zdravnika zahteva, da mu izroči amputirano nogo. Isis, ISSN 1318-0193, feb. 2014, letn. 23, št. 2, str. 14-16. <http://issuu.com/gooya/docs/isis2014-02/14?e=4411864/6546955>. [COBISS.SI-ID 1683790] DOLENC, Sašo. The genius who never existed and other short stories from science, history and philosophy. Ljubljana: Kvarkadabra - društvo za tolmačenje znanosti, 2014. 233 str. ISBN 978-961-93297-3-3. [COBISS.SI-ID 273367040] PIRTOŠEK, Zvezdan (intervjuvanec). Je svobodna volja le iluzija?. Medicina in ljudje, ISSN 2232-5476, okt./nov. 2013, št. 5, str. 28-31, ilustr. [COBISS.SI-ID 1653676]

Renata Salecl je kot gostujoča profesorica na Cardozo School of Law v New Yorku predavala predmeta Psychoanalysis and the Law in Neuroscience and the Law. Na Birkbeck College v

Londonu uči predmeta Crime and Science in Psychoanalysis of Law and Crime.

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Menimo, da smo hipotezo našega projekta potrdili. V prijavi projekta smo kot hipotezo navedli, da je tudi domena svobode oziroma avtonomnega subjekta odločanja kot osrednje kategorije humanistične znanosti od Kanta naprej, danes s pomočjo raziskav delovanja možganov v dosegu empiričnih raziskav, kar pa ne pomeni, da je empirična znanost sedaj prišla do spoznanja, da ljudje v resnici na ravni možganskih procesov nismo svobodni. Z raziskavo smo pokazali, da napredek raziskovanja možganov te domene naše svobode, ki je sicer ključna za razumevanje družbe, morale, prava in politične ureditve, na kateri temelji tudi sodobna država, ne ogroža.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

V letu 2013 je prišlo do manjše spremembe v sestavi projektne skupine na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti. Z letom 2013 v skupini ne sodelujeta več dr. Zoran Kanduč in dr. Primož Gorkič, skupini pa se je na novo pridružila dr. Katja Filipčič.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	1694798	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Tiranija izbire
		ANG	Die Tyrannei der Freiheit
	Opis	SLO	Monografija analizira, kako sodobna kapitalistična ideologija proizvaja idejo svobodne izbire in kako se v identifikaciji s to ideologijo povečujejo travme posameznikov. Monografija trdi, da se nenehna implementacija odgovornosti neizbežno konča s porastom tesnobe kot glavne afektivne drže sodobnosti. Če svoje življenje (vse do svojega telesa) doživljamo kot proizvod lastnih izbir, smo za svoje življenje očitno odgovorni. Toda to pomeni, da bomo vsakršno odstopanje od norme doživljali kot lasten neuspeh, kot poraz, ki bo v nas neizbežno vzbudil afekt tesnobe. Da bi se izognili tej nevzdržni psihični situaciji, trdi monografija, se bomo morali zato odreči lastni svobodi ter se vedno znova zateči k pomoči domnevne avtoritete. Tiranija izbire poznega kapitalizma torej paradokсно vodi v vzpon avtoritet in ekspertov, ki se nam pomagajo soočati z nevzdržno tesnobo v "menedžmentu" lastnih življenj.
		ANG	The book analyses how today's capitalist ideology produces the idea of freedom of choice and how through the identification with this ideology one observes an increase of people's traumas. The study suggests that the constant imposition of guilt inevitably results in the rise of anxiety, which has indeed become the main affective modus of contemporary society. Understanding one's life or even body as a product of deliberate choice obviously amounts to feeling responsible for it. But that means that we will experience every deviation from conformity as a failure attributable only to ourselves, causing great anxiety. To counter this indeed unbearable psychic situation, argues the study, we are led to give up our freedom of choice in favor of expert knowledge or some other form of outer authority. The tyranny of choice of late capitalism therefore leads to its very opposite, i.e. to the rise of authority (indeed often consisting of charlatans) which is supposed to help in the dreadful task of life management.
	Objavljeno v		Karl Blessing Verlag; 2014; 237 str.; Avtorji / Authors: Salecl Renata, Badal Yvonne

	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
2.	COBISS ID	35609133	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i>	A-cogito
		<i>ANG</i>	A-cogito
	Opis	<i>SLO</i>	Prispevek analizira specifično logično strukturo enega od argumentov s katerimi Erazem Rotterdamski v Hvalnici Norosti utemeljuje inherentno racionalnost Norosti/neumnosti. Navedeni argument ima dve ključni karakteristiki. Prvič, pokazati je možno, da je skoraj identična logična struktura navzoča tudi v Descartesovem Cogitu (od tod termin a-cogito). In drugič, v prispevku je prikazano, da je na podlagi malenkostne modifikacije argumenta, možno z enako gotovostjo kot je Descartes posredno dokazal obstoj misli kot take, dokazati tudi obstoj neumnosti. Na ta način prispevek neposredno poseže v eno najaktualnejših filozofskih debat, namreč obujeno dilemo (spekulativni realizem, eliminativistični materializem), ali filozofija, na podlagi specifičnih argumentov, vendarle lahko podaja objektivne trditve tudi o noumenalni realnosti, se pravi realnosti, ki je neodvisna od načina njene subjektivne percepcije, ali pa mora, nasprotno, svojo ontološko funkcijo v celoti prepustiti znanosti. V tem kontekstu se prispevek, predvsem prek Deleuzove kritike standardnega modela misli, osredotoča na tiste segmente strukture misli kot take, ki ostajajo nezvedljivi na znanstveni epistemološki aparat. Na ta način pa tudi kritično opozarja na morda pretiran optimizem glede možnosti celovitih znanstvenih razlag človeških ravnanj. Prispevek bo v razširjeni verziji pod naslovom »A-cogito. The Ontological Proof of Stupidity«, izšel pri angleški reviji Critical Engagements
		<i>ANG</i>	The paper analyses the specific logical structure of an argument used by Erasmus of Rotterdam in his Praise of Folly in his attempt to prove the paradoxical rationality of madness/stupidity. The argument has two key characteristics. Firstly, it is possible to show that almost the same logic also underlies the Cartesian Cogito (there from the term a-cogito). And secondly, the paper shows that on the basis of a minimal transformation of the argument, it is in fact possible to prove the existence of stupidity with exactly the same certainty as Descartes proves the existence of thought as such. Thereby the paper intervenes in one of the most topical debates in contemporary philosophy, namely the dilemma (speculative realism, eliminativist materialism) of whether philosophy can after all make objective statements on noumenal reality, that is, reality as independent from its subjective perception, or is it necessary that philosophy in all respects relinquishes its ontological function to sciences. In this context, the paper, mostly on the basis of Deleuze' critique of the standard model of thought, focuses on those segments of the structure of thought as such, which still elude scientific epistemological apparatus. In this manner the paper critically points out to perhaps in some cases over-optimistic views on the possibility of complete scientific explanations of human behaviour. The modified version of the paper will be published by the English journal Critical Engagements under the title: "A-cogito. The Ontological Proof of Stupidity."
	Objavljeno v	Društvo za teoretsko psihoanalizo; Problemi; 2013; Letn. 51, št. 1/2; str. 203-222; Avtorji / Authors: Bunta Aleš	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
3.	COBISS ID	1578830	Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i>	Nasilje kot odziv na ideologijo izbire
		<i>ANG</i>	Violence as a response to the ideology of choice
			Sodobni kapitalizem temelji na prepričanju, da lahko v današnji družbi uspe

Opis	SLO	vsakomur, ter da ljudje prosto izbiramo smeri svojega življenja. Tovrstna ideologija je vzpodbudila porast občutkov manjvrednosti, tesnobe in krivde. Prav tako so vse bolj razširjene najrazličnejše oblike mučenja samih sebe, kot tudi nasilni izbruhi do drugih. Sestavek se osredotoča na nove oblike samo-poškodovanja, ki jih lahko opazimo v post-industrijskem kapitalizmu, kot tudi na nove oblike nasilja, ki se izražajo v družbi kot taki. Pojasnili bomo tudi, kako fantazmatska struktura sodobnega kapitalizma prispeva k novim oblikam nevednosti, ki jih lahko opazujemo v razvitem svetu in svetu v razvoju.		
	ANG	Contemporary capitalism relies on the ideology that everyone can make it in today's society and that people are essentially free to choose the direction of their lives. This ideology has greatly contributed to people's feelings of inadequacy, anxiety and guilt. At the same time, people also more and more engage in various forms of self-torture as well as violent outbursts towards others. The paper will look at the news forms of self-violence that we can observe in post-industrial capitalism as well as at the new forms of violence expressed in the society as such. It will also look at how the fantasy structure of contemporary capitalism has contributed to the new forms of ignorance that we can observe in the developed and developing world.		
	Objavljeno v		Cardozo Law Review.; Cardozo law review; 2012; Vol. 33, Nu.6; str. 2275-2288; Avtorji / Authors: Salecl Renata	
	Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek	
4.	COBISS ID	1623630	Vir: COBISS.SI	
Opis	Naslov	SLO	Goljufije v sodne medicine: perverzno iskanje materialnih dokazov	
		ANG	Frauds in forensic medicine : perverse search for material evidence (Les fraudes dans le domaine de la médecine légale)	
		SLO	Organi pregona poskušajo zločine vse več reševati s pomočjo telesnih sledi, ki jih najdejo na prizorišču kaznivnega dejanja (kot so kri ali DNK). Nekateri forenzični strokovnjaki dajejo na sodišču neresnične izjave. Članek analizira tovrstna pričanja s pomočjo psihoanalize. Sprašuje se, ali v nekaterih primerih ne zaznamo nevrotičnega in perverznega uživanja izvedenca, ko s svojimi izjavami pomaga nedolžno osebo obsoditi na dolge zaporne kazni.	
		ANG	Law nowadays very much tries to solve crimes with the help of the body material found on the scene of crime (like blood or adn). Some experts are, however, giving fraudulent testimonies in court. The article analyses these testimonies with the help of psychoanalysis. It wonders whether in some cases we cannot observe neurotic and perverse enjoyment of the expert when he or she condemns an innocent person to long prison sentences.	
Objavljeno v		Éditions érès; Jacques Lacan, matérialiste; Savoirs et clinique; 2013; Str. 179-189; Avtorji / Authors: Salecl Renata		
Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek		

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek			
1.	COBISS ID		1656142	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Problem izbire : TEDGlobal 2013, 1014 June, 2013, Edinburgh. Edinburgh, 2013.	
		ANG	The problem of choice: TEDGlobal 2013, 1014 June, 2013, Edinburgh. Edinburgh, 2013.	

	Opis	SLO	Predstavitev predavanja na strani: http://conferences.ted.com/TEDGlobal2013/program/speakers.php#S "Sociologinja in filozofinja Renata Salecl preučuje naše individualne in družbene nevrose ter ponuja izhod iz trenutne paralize. Zakaj smo takšni kot smo, kot posamezniki in kot družba? V svojem neomajnem trudu, da bi odgovorila na to vprašanje, Renata Salecl obravnava pravo, sociologijo, kriminologijo, filozofijo in psihoanalizo. Saleclova, ki raziskuje in poučuje na univerzah v rodni Sloveniji, v New Yorku in Londonu trdi, da sodobni kapitalistični imperativ, ki zahteva, da postanemo gospodarji lastnih življenj, vodi do osebne in družbene paralize."	
		ANG	Quote from: http://conferences.ted.com/TEDGlobal2013/program/speakers.php#S "Sociologist and philosopher Renata Salecl scrutinizes our individual and societal neuroses, and offers a way out of our current paralysis. Why are we the way we are, as individuals and as larger societies? In her relentless effort to answer this question, theorist Renata Salecl mines law, sociology, criminology, philosophy, and psychoanalysis to arrive at some unsettling conclusions. Salecl—who researches and teaches at universities in her native Slovenia, in New York, and in London argues that the modern, capitalismdriven imperative to become masters of our own lives leads to personal and social paralysis."	
	Šifra	B.04 Vabljeno predavanje		
	Objavljeno v	2013; Avtorji / Authors: Salecl Renata		
	Tipologija	3.16 Vabljeno predavanje na konferenci brez natisa		
2.	COBISS ID	12762705	Vir: COBISS.SI	
	Naslov	SLO	Možgani in kaznovalno pravo	
		ANG	Brain and Criminal Law	
	Opis	SLO	Avtor obravnava potencialne učinke raziskovanja človeških možganov na kazensko pravo. Njegovo izhodišče je, da refleksije, ki jo od storilca pričakujejo psihološko utemeljene formule krivdnih oblik, v stvarnosti pogosto ni ali pa je neposrednemu sodniškemu spoznanju - vsaj za zdaj še - nedostopna. Zato so se v teoriji kazenskega prava pojavile težnje krivdne oblike "normativirati in objektivizirati" (avtorjev poudarek je namenjen zlasti premikom v razumevanju eventualnega naklepa). Gre za idejo, da na krivdne oblike ne smemo gledati kot na psihične substrate v glavi storilca, temveč kot na vrednostne sodbe v glavi sodnika. Razsežnosti tega idejnega premika avtor ponazori s primeri iz sodne prakse in opozori na potencialne nevarnosti, ki so z njim povezane. V sklepu zavzame stališče, da je normativiranje krivdnih oblik v neki meri neizbežno, zavzame pa se za dodelavo meril vrednotenja, na podlagi katerega storilcu krivdne oblike pripisujemo.	
		ANG	The author examines possible interactions between human brain research and criminal law. He starts with the presumption that the perpetrator's psychological reflection of his or her act, which has been deemed essential by the psychological theories of culpability, is in reality often not present or is - at least at the time being - not accessible to the judicial ascertainment. Therefore, strivings sprang up in the criminal legal doctrine to "normativize and objectivize" the forms of culpability (the author's main emphasis goes to shifts in the understanding of the intent of third degree - dolus eventualis). The basic idea is that the forms of culpability have to be seen as value judgments in the judge's head instead of psychological entities in the perpetrator's head. The repercussions of this conceptual shift are discussed through selected case law, whereas the author points up potential dangers, intrinsically linked to this way of thinking. The author concludes that normativization of forms of culpability is to certain extent	

		unavoidable, yet he pleads for refinement of criteria, on which such value judgments shall be based.
	Šifra	B.06 Drugo
	Objavljeno v	GV Založba; Dnevi slovenskih pravnikov 2012 11. in 12. oktobra, Portorož; Podjetje in delo; 2012; 38, [št.] 6/7; str. 1596-1605; Avtorji / Authors: Ambrož Matjaž
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
3.	COBISS ID	1588558 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Nevropravo v praksi
		<i>ANG</i> Neurolaw in practice
	Opis	<i>SLO</i> Nevropravo je novo interdisciplinarno raziskovalno področje, ki preučuje najrazličnejše vidike prava skozi optiko nevroznanosti. V sestavku opišemo nekaj eksperimentov s področja nevroprava in predstavimo sodoben model delovanja človeških možganov, pri čemer vpeljemo razlikovanje med možganskim avtopilotom in njegovim nadzornikom. Obe funkciji navežemo na konkretne strukture v možganih. Na koncu predstavimo nekaj predlogov, kako bi lahko dognanja nevroprava uporabili v praksi.
		<i>ANG</i> Neurolaw is a new interdisciplinary research field that examines various aspects of the law through the perspective of neuroscience. The article describes some experiments in the field of neurolaw and introduces a modern model of how the human brain works, and introduces a distinction between brainautopilot and his supervisor. Both of these functions we attribute to specific structures in the brain. At the end we present some suggestions on how the findings of neurolaw can be used in practice.
	Šifra	B.06 Drugo
	Objavljeno v	GV Založba; Dnevi slovenskih pravnikov 2012 11. in 12. oktobra, Portorož; Podjetje in delo; 2012; 38, [št.] 6/7; str. 1606-1612; Avtorji / Authors: Dolenc Sašo
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
4.	COBISS ID	1655886 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Gen kot novi objekt tesnobe : Genomic Disorders 2013 - from 60 years of DNA to human genomes in the clinic, 10-12 April, 2013, Homerton College, Cambridge / Renata Salecl
		<i>ANG</i> Gene as the new object of anxiety : Genomic Disorders 2013 - from 60 years of DNA to human genomes in the clinic, 10-12 April, 2013, Homerton College, Cambridge / Renata Salecl
	Opis	<i>SLO</i> Genetske raziskave so odprle nova možnosti napovedovanja prihodnosti posamezniku in celotni družbi. Ob tem se porajajo tudi nove oblike tesnobe, lažna pričakovanja in nevarnosti za prevare. V predavanju si bomo ogledali temno stran današnje fascinacije z genetiko. Najprej bomo obravnavali problem individualne tesnobe povezane z genetskim predvidevanjem. Nato bomo predstavili nevarnosti aplikacije genetike na domeno kriminala. Kot zadnje si bomo ogledali, kako je fascinacija z genetiko odprla nove možnosti za forenzične zlorabe.
		<i>ANG</i> Genetic research has opened new promises of prediction of what the future might hold for the individual and society at large. However, it has also encouraged new anxieties, false hopes as well as dangers of fraud. The lecture will look at the dark side of today's fascination with genetics. First, it will tackle the problem of individual anxieties of genetic prediction. Second, it will look at the danger of genetic research in the domain of crime. And, third, it will show how fascination with genetics in the domain of law has opened new possibilities for forensic fraud.

Šifra	B.04	Vabljen predavatelj
Objavljeno v	2013; Avtorji / Authors: Salecl Renata	
Tipologija	3.16	Vabljen predavatelj na konferenci brez natisa

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine²

Tik pred izidom je skupna monografija sodelovcev projekta Pravo in možgani:

- Renata Salecl z različnimi primeri ponazori, kako pravo in kriminologija odgovore na vprašanja o zločinu vse pogostejše iščeta v biologiji nevroznanosti in genetike.
- Kako naj sodobnejše metode preučevanja možganov že vplivajo na kazensko pravo, predstavi Miha Hafner v prispevku "Nevroznanost v kazenskih postopkih".
- Mojca Mihelj Plesničar v prispevku "Tudi sodniki so ljudje: odločanje o sankcijah, kognitivne bližnjice in iskanje poti mimo njih" raziskuje miselne procese v možganih sodnikov pri sprejemanju odločitev, zlasti o kazenskih sankcijah.
- Matjaž Ambrož v razpravi "Možgani in kazensko pravo: razprava o »psihičnem substratu« zločina" predstavi zagato, ko želimo v možganih storilcev najti odgovore na nekatera odločilna vprašanja kazenskega materialnega prava.
- Sabina Zgaga v prispevku "Vpliv duševnih motenj na kazensko odgovornost v mednarodnem kazenskem pravu" analizira ureditev institutov neprištevnosti in (bistveno) zmanjšanje prištevnosti v mednarodnem kazenskem pravu.
- Aleš Bunta filozofsko razmišljanje "Nevroznanost – pravo – filozofija" prične z vprašanjem, kaj je nevroznanost oziroma ime česa je nevroznanost. Zagovarja stališče, da je nevroznanost teza specifično razumljenega filozofskega materializma.
- V "Časovni zanki svobodne volje" Sašo Dolenc prepričljivo utemelji stališče, da je za svobodno voljo ključno posameznikovo predvidevanje prihodnosti.
- Aljoša Kravanja v eseju "Redukcija v kriminologiji: poskus kritike" polemizira z nevrokriminološko tezo, ki vzrok posameznikove odklonskosti vidi v patologiji njegovih možganov.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Kriminologija se sooča z resnim preizpraševanjem, kdo je subjekt kriminalnega dejanja, kakšna je njegova odgovornost, kaj vodi posameznika k kriminalni dejavnosti in kako se kriminalno obnašanje lahko prepreči. Vsa ta vprašanja se v sodobnem času postavljajo na nov način. Na eni strani imamo porast kriminalnega obnašanja, ki je vezana na centre ekonomske moči, in ki velikokrat sploh ni prepoznana kot kriminal. Na drugi strani imamo povečano iskanje potencialne deviantnosti ljudi iz obrobja družbe, ljudi, ki so predvsem označeni z revščino, pomanjkljivo izobrazbo, disfunkcionalnim družinskim življenjem in razpadajočimi odnosi v skupnosti. Če je torej prva skupina prestopnikov – npr. protagonisti, ki so vezani na moč kapitala, vedno manj nadzorovana iz strani države in vedno manj podvržena pravni regulativi ter kaznovanju za prestopno obnašanje, pa je druga skupina postal jedro raznovrstnih pravno-znanstvenih pristopov, ki pod krinko pomoči, ustvarja nove oblike izključevanja. Naš raziskovalni projekt se teh dilem loteva tako, da smo se na eni strani lotili teoretske analize tega, kaj kazensko pravo in družba kot taka dojema kot kriminalni subjekt, kako se definicija tega subjekta spreminja skozi zgodovino in še posebej, kakšne spremembe so se zgodile v dojemanju kriminala v državah, ki so šle skozi tranzicijo od socializma v kapitalizem. V tem kontekstu smo še posebno pozornost posvetili spreminjajočim se družbenim definicijam etike in morale.

Naslednja pomembna analiza zadeva vpliv znanosti na kazensko pravo in kazenski pravni sistem. Genetika in nevroznanost sta danes dojeti kot znanosti, ki odpirata nove možnosti predvidevanja bodočega kriminalnega obnašanja, hkrati pa ponujata nove načine sojenja. V svetu so se dogodili prvi primeri, ko je bila kazen za določeno kriminalno dejanje zmanjšana zaradi domnevne genetske predisponiranosti posameznika za zločin. Analiza možganov se pojavlja kot vedno bolj sprejemljiv dokazni material tako v kazenskopravnem kot tudi civilnem

pravnem postopku. Za kriminologijo to vključevanje znanosti predstavlja velik izziv. Ob navideznem izboljšanju metod preprečevanja kriminalne dejavnosti in ob obljubljanju možnih zgodnjih intervencij, ki bi preprečile, da do kriminalnega obnašanja nekoč pride, so raziskovanja o kriminalni genetiki privedla do novih oblik izključevanja, predvsem na ekonomski in rasni osnovi.

ANG

Criminology faces serious questioning of who the subject of criminal activity is, what his responsibility is, what leads the individual to perform criminal acts and how criminal behaviour might be prevented. All these questions are addressed in a new way in today's society. On the one hand, we have an increase of criminal behaviour, which is linked to centres of economic power, and which often is not regarded as criminal per se. On the other hand, we have an increase of the search for the potentially deviant people from the margins of society. These are people who are marked by poverty, insufficient education, dysfunctional family life and crumbling system of social network. If the first group of offenders – the protagonists who are part of the capital elite – perceived as less and less responsible and are thus also less controlled by the state and less haunted by the legal system, as well as less persecuted for their offence, is the other group of potential offenders (the poor) becoming the object of ever new legal and scientific approaches. Under the guise of searching for ways to prevent and deter crime as well as predict possible future criminal behaviour, science is now actually creating new forms of exclusions and criminalization's.

Our research project tackled these dilemmas so that it, on the one hand, theoretically looked at how criminal law and society at large perceive criminal subjectivity, how this definition changes through history and especially what kind of changes happened to this definition on societies which went through transition from socialism to capitalism. In this context special attention was given to the definitions of morality and ethics. The next important analysis concerned the influence of science in the criminal law and the penal system. Genetics and neuroscience are today taken as the two sciences which are opening new ways of predicting future criminal behaviour, while, at the same time, they offer new explanations in the judicial procedure. In the world, we were able to observe the first legal cases where punishment was lowered because of the presumed genetically predisposition of the criminal to commit criminal act. Brain scans are offered as more and more acceptable evidence in criminal law cases, as well in the civil law. For criminology, this introduction of neuroscience and genetics into legal proceedings presents a great challenge. While, at first, it looks that this will give an improvement to the legal procedure and offer ways to deter crime as well as present possibilities to find early interventions which would change potential criminal behaviour, in reality the research into criminal genetics leads to new forms of exclusion, especially on economic and racial ground.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Raziskovalna spoznanja so izredno pomembna za vsebinsko izvajanje ustavne norme, ki Republiko Slovenijo opredeljuje kot socialno in pravno državo, za preprečevanje/omejevanje nasilja (npr. strukturnega, institucionalnega, skupinskega in individualnega) ter drugih oblik viktimizacij, za zmanjševanje nepotrebne ali celo kontraproduktivne represije, za oblikovanje kriminalitetne politike, utemeljene na spoštovanju človekovih pravic, socialni solidarnosti, strpnosti in različnih oblikah prevencije ter za povečevanje objektivne in subjektivne varnosti.

Dejstvo, da ima Slovenija sorazmerno nizko stopnjo kriminalitete v primerjavi z drugimi deželami in razmeroma dobro delujoč sistem kazenskega pravosodja, gre pripisati tudi dolgoletnemu raziskovalnemu delu na področju kriminalitetne politike. Znano je tudi, da so raziskovalci vselej skušali s svojim raziskovanjem nuditi podporo organom in ustanovam, ki odločajo o kriminalitetni politiki, ravno tako pa tvorno prispevati k zmanjševanju problema kriminalitete in k oblikovanju ustrezne kriminalitetne politike.

ANG

The project has important implications for the carrying out of the Constitutional proclamation that Slovenia is a social state and the state governed by law, for the prevention of violence (be it structural, institutional, group or individual violence) and other types of victimizations, for the reduction of unnecessary and/or unproductive repression, for the general and specific creation of crime policy (or crime policies) based on respect for human rights, social solidarity,

tolerance, various forms of crime prevention and increase of objective and subjective security.

The fact that Slovenia has relatively low crime rate in regard to other countries and that it has relatively well functioning judicial system is partially related to the fact that Slovenia has a long history of excellent research in the domain of crime and criminal policy and that researchers in this field have always tried to present their work to policymakers and to the general public in such a way that it would improve the country's problems with crime and criminal policy.

10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	

		☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	

	Uporaba rezultatov	
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	

Komentar

--

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!**Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja**

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
	Varovanje okolja in trajnostni					

G.06.	razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

12.Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer		
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
5.			
	Komentar		
	Ocena		

13.Izjemni dosežek v letu 2014¹²**13.1. Izjemni znanstveni dosežek**

VEDA 5. Družboslovne vede
Področje: 5.07 Kriminologija in socialno delo

SALECL, Renata. Die Tyrannei der Freiheit : warum es eine Zumutung ist, sich anhaltend entscheiden zu müssen. München: Karl Blessing Verlag, cop. 2014. 237 str. ISBN 978-3-89667-521-7. [COBISS.SI-ID 1694798]

Knjiga analizira, kako sodobna kapitalistična ideologija proizvaja idejo svobodne izbire in kako se v identifikaciji s to ideologijo povečujejo travme posameznikov.

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

--

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Inštitut za kriminologijo pri Pravni
fakulteti v Ljubljani

Renata Salecl

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana

4.3.2015

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2015/143

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepišite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2014 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2015 v1.00a

08-49-E5-30-65-65-98-F0-B1-7F-F1-70-7E-D7-AF-A3-C9-63-48-85

Priloga 1

VEDA 5. Družboslovne vede

Področje: 5.07 Kriminologija in socialno delo

Dosežek: SALECL, Renata. Die Tyrannei der Freiheit

VIR: [COBISS.SI-ID 1694798]

SALECL, Renata. *Die Tyrannei der Freiheit : warum es eine Zumutung ist, sich anhaltend*, München : Karl Blessing Verlag, cop. 2014.

Knjiga analizira, kako sodobna kapitalistična ideologija proizvaja idejo svobodne izbire in kako se v identifikaciji s to ideologijo povečujejo travme posameznikov.